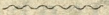

Gluh mora biti.

Burka v 1 dejanji.

Poleg francoskega „*Les deux sourds*“
od J. Moinaux-a, v nemški O. F. Eirichovi prestavi
„*Taub muss er sein*“

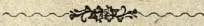
poslovenil

Josip Noll.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1875.

O s o b e.

Damoiseau.

Eglantina, njegova hči.

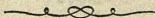
Placide.

Bonifacij, sluga.

Pôljsk čuvaj. Vrtnar.

Godi se: V okolici Chateaudunski, na posestvu
Damoiseau-a.

Pozorišče: Vrten paviljon; mej kulisami male mizice, (konsole) na enej na levi svetilnica; srednja in stranska vrata, na desni okno. — Na desni stajalo za puške; na levi spredaj miza s knjigami, papir, pero, črnilo; na desni kanapé, gueridon, na kojem delalna korbica in zvonec.

Prvi prizor.

Eglantina. Pozneje Bonifacij.

Eglantina (pri mizi sedéč, bere knjižico). Oh — kako dolgočasno — v nobenej novosti kake originalne misli! — (Vrže knjižico na mizo in vstane.) Povsod le zastarele reči, hlepenje po efektih — grozovito mi je dolgčas! — Nič se ne godi po mojej volji! (Sedé na kanapé ogleduje cvetljice.) Celó cvetljice so vže štiri dni stare! Bonifacij res na vse pozabi. (Pozvoni.)

Bonifacij (vstopi s pismom v roki).

Eglantina. Bonifacij, frišnih cvetljic prinesi.

Bonifacij. Kakor zapoveste. (Gre k mali mizici.) Milostljivi gospod papa še niso tukaj?

Eglantina (živahno vstanša). Ne — nas bode li kdo obiskal?

Bonifacij. Ne, došlo je samo to pismo.

Eglantina (nevoljna). Pismo — vsa njegova zveza z vnanjim svetom so ta pisma. (Sede.)

Bonifacij (zdihovaje). Ah, pač res! Odkar je gospod Damoiseau oglušel, neče žive duše več sprejeti. (Vrže cvetljice skozi okno.)

Eglantina. Ta ostudni dolgčas!

Bonifacij (snaži svetilnico). Moja osoda je še manj zavidati — klicarski moj glas pripomogel mi je do te službe in do častilne naloge, da kratkočasim milostivega gospoda. (Trpkó.) Kramljam naj z njim — se ve da, tulim, pa ne kramljam — smešno! Zatulim mu kako skrivnost v ušesa — naznanjam mu vse s stentorskim glasom.

Eglantina. Kaj pa je s slovečim ušesnim zdravnikom?

Bonifacij. Še nij odgovoril. — Ah, kako bode to izteklo? Za me prav žalostno! Kmalu mi bode treba kupiti si nova pljuča.

Eglantina (se smeje). Ha, ha, ha!

Bonifacij. Oh! Milostiva gospica, na tem nij prav nič smešnega, zjokal bi se raji.

Eglantina. Sama sebi se dozdevam, kakor od sveta oddaljena samica.

Bonifacij. Ah! Gotovo bi bila rajši dvojica.

Eglantina. Vže večkrat se mi je bilo prav dobro omožiti, ali papá zavrgel je najboljše snubce.

Bonifacij. Saj si vže nihče ne upa več priti v snubóke, kajti milostivi gospod vedno odgovarja: „Tacega si nijsem mislil svojega zeta“.

Eglantina (za-sé). Ah! Jaz vže vem, kacega bi si mislila, tacega, ko njega, ki sem takrat

plesala z njim — tako sanjarsko je zrl v moje
oči — stisek njegove roke bil je tako ljubavi
žareč — in vendar —

Bonifacij. Milostivi gospod!

Drugi prizor.

Damoiseau. Prejšnja.

Damoiseau (nastopi čitaje). „Gluhóst je ena
najnestrpljivejših slabosti človeškega organizma“.
(Govoreč.) Prav dobro rečeno!

Bonifacij. Milostivi gospod — tu je
pismo. — (Mu drži list pod nos.)

Damoiseau. Ah! Vi dva sta tu? — Zakaj
pa ne praviš: Tu je pismo? (Sede.)

Eglantina. Morebiti je zopet kak snubec.
— Da bi le mogla papá-u čez ramo brati. (Se mu
bliža.)

Bonifacij. Čemu? — Saj poznam nje-
gove navade — vsa pisma mi prebira — vedno
méni, da bere tiho, ker sam nič ne sliši, pri
tem pa vpije, ko da bi mu zobé drl.

Damoiseau (je odprl pismo in nataknil očala,
zapazivši Eglantino). Ženska radovednost! — Kdo
ve, kaka tajnost je tu notri! — Le misli si na-
sledke, če bi se izdala taka skrivnost! (Gre

na levo in čita prav glasno.) „Dragi prijatelj, prav dobrega snubca imam za tvojo hčer, charmantnega, duhovitega, dobro odgojenega in — kar nikakor ne škoduje — tudi bogatega mladenča“. (Razmečka pismo.) Vže mogoče, pa tacega si nijsem mislil svojega zeta.

Bonifacij (tiho). Ali vidite!

Eglantina. Večno stara pesem! Niti mačka nas ne obišče — omožim naj se tudi ne, oh, temu se mora konec narediti! (Razburjena odide.)

Bonifacij (vzeme vazo). Čas bi bil! (Odide.)

Tretji prizor.

Damoiseau (sam, čitajoč iz knjige). „Gluhóst je ena najnestrpljivejših“ — (Govorč.) To se pravi, ne vselej, — dokler je še moja ranjca živela, bila mi je gluhóst prav prijetna. — (Zadovoljno izdihne.) Da sem bil gluh, to je bila njena smrt, pretrpeti nij mogla te misli — da sem neobčutljiv za njeno klepetanje — zadržan izliv njene jeze — spravil jo je v boljši svet. — Ah, da bi le potem bil mogel slišati! Pri meni so vsi zdravniki ostali na suhem. Zadnje svoje upanje stavljam na necega slovečega — charlatana —

ki neki gluhóst ozdravlja cum electro acustico galvanizmo à la minute. Ah, iščimo si za sedaj zdravila v tej knjigi! (Čita.) „Preišče naj se, je li ušesna mrenica debela in luknjasta, se li nahajajo ušesni členki“. (Vrta z mazincem.) Da, zdi se mi, da so tu. (Čita.) „Dalje, je li Evstahična trompeta“ — Evstahična trompeta? To mi mora Bonifacij preiskati. — (Kliče.) Bonifacij! (Čita dalje.)

Četrty prizor.

Bonifacij. Damoiseau.

Bonifacij (je vstopil pri zadnjih besedah in izpusti prinešeno vazo na tla, ki se hrupno razbije).

Damoiseau (nič ne sliši). Bonifacij! (Čita dalje.)

Bonifacij. Tu je res pravo veselje, kaj razbiti — saj se tudi ne dam motiti.

Damoiseau (čitaje kliče). Bonifacij!

Bonifacij (pobira črepinje). Vže dobro — me pač malo brigaš!

Damoiseau (kakor prej). Bonifacij!

Bonifacij. Počakaj, ko bodo črepinje pobrane, potem ti bom morebiti odgovoril. (Vrže črepinje skozi okno.) Pozor! Toča gre!

Damoiseau. Vže moram sam ponj iti.
(Ga zagleda pri oknu, in mu zavpije v uho.) Bonifacij!

Bonifacij (prestrašen). Da bi te vrag odnesel!

Damoiseau. Si li gluh? Vže štirikrat sem klical.

Bonifacij. Da, da, stari godrnjavs, seveda — jaz sem gluh —

Damoiseau. Kaj praviš?

Bonifacij (mu nekaj pôje).

Damoiseau. Kaj?

Bonifacij (pôje dalje).

Damoiseau. Ah tako! Da, da! Utegneš prav imeti. Pogledi tu-le!

Bonifacij. Kaj pa?

Damoiseau. Če imam Evstahično trompeto v ušesu?

Bonifacij. Ah! Kravji pastir je zgubil svojo trobento, in ta je v Vaših ušesih? (Ga prime za podbradek in za glavo.) Jaz ne vidim ničesar.

Damoiseau. Kaj?

Bonifacij (vpije). Nič!

Damoiseau. Bonifacij, dozdeva se mi, da tvoj glas peša, ne doni mi več tako čisto, kot poprej.

Bonifacij. Da — treba mu je vedno nove kolofonije!

Damoiseau. A vse eno te imam prav rad — kajti pameten si, vdan, in tako na me navajen, da celo moje misli ugameš! Ti, Bonifacij! (Za-sé.) Kaj bi pač danes kosil? — Ha! Jerebice. (Glasnó.) Bonifacij — danes bom imel za kosilo —

Bonifacij (mu zavpije v uho). Jerebice — Damoiseau (začuden). Čudno! Kako ugame moje misli! Bonifacij! Čislam Tvoje zasluge — omislil te bodem v svojem testamentu — s kakšnim zneskom — tega ne povem —

Bonifacij. Z 1200 frankov, vže dvakrat je to pred manoj na glas mislil, drugače bi me sam vrag —

Glasovi iz ulice. Držite ga, držite ga!

Bonifacij. Kaj pa se godi? (Leti k oknju, čuje se strel.)

Damoiseau. Bog pomagaj, Bonifacij! — (Še en strel.) Na zdravje! Prav pošten nahod imaš.

Bonifacij (vpije skozi okno). Kdo pa lovi pri nas? Tu je privatno posestvo — tujcem je vhod prepovedan.

Damoiseau (stopi k oknju). Kaj pa se godi?

Bonifacij. Zverokravec — za petami so mu — vse štakete nam bode polomil, vse cvetljice pohodil. — (Vpije.) He, čujte tu doli! — (Hrup od razdrobljenih steklenih krogelj in vej.)

Damoiseau. Ah! Ta vražji človek, vse mi bode pokončal! Steklene kroglice vse razbite — póljski čuvaj mu je za petami — a zastonj — ha, zdaj se je zaletel v rastlinjak — obkrožite ga! — Orožje, Bonifacij, orožje! — Mojo puško! (Jo vzame iz stajala.)

Bonifacij (zagrabi metlo). Tukaj, milostivi gospod!

Damoiseau. V rastlinjak, Bonifacij! Hajd! Na boj!

Bonifacij. Le idite naprej! (Damoiseau odide prvi, za njim Bonifacij. Čuje se hrup prevrženega stola; koj na to nastopi Placide s puško v roki.)

Peti prizor.

Placide (sam). Tu mora biti! (Oblečen je kot lovec; zapre vrata, gre pazno spred, in priklonjen gleda okoli pod vso hišno opravo.) Zopet nič! — Kje za vraga le tiči? (Položi puško na mizo in sede.) To mi je lepa prigodba — 370 frankov nasadil, zarad zajca, ki je vreden 35 sous, recimo 36! — Danes jutro grem na lov — vsakdanja moja privatna zabava — z namenom, da prav veliko ustrelim. Moj Kastor mi tudi res kmalu izvoha zajca — na kojega namerim — puška se ne

sproži — zajec se skrije v grmovje — nič ne pomaga! — Nek kmet pride po cesti — zakličem mu: Poženite mi zajca proti meni! 5 frankov za Vas — za zajca, ki je vreden 36 sous, recimo 37; on to stori, jaz pomerim — paff! — puška se sproži, a moj pes leži — žival za 160 frankov zarad zajca, ki je vreden 37 sous, recimo 38. Besen nabašem zopet, satanski zajec je vže naprej, iz strelne daljave, jaz za njim — na vrat na nos — slednjič skoči čez plot — jaz tudi — on leti po zadnjih nogah naprej in mi dela možičke. Tega jaz ne morem, a uderem jo za njim, in nadaljujem lov čez cvetlične in sočivne nasade — dokler slednjič pridem tu notri. — Pes 160 frankov, — kmet 5 frankov, odškodnine za poteptane cvetljice in sočivja kacij 60 frankov — tožba z denarno kaznijo 100 frankov, skupaj summa summarum 370 frankov za zajca, katerega bi brez treh ur beganja in lovljenja kupil za 38 sous! Recimo 39! Je-li to zabava? (Hrup od zvonaj.) Pobegnimo! (Vzeme svojo puško in beži proti vratom v ozadji, ker mu nasproti stopita Damoiseua in vrtnar, pri družih vratih sta Bonifacij in pôljski čuvaj.)

Šesti prizor.

Damoiseau. Placide. Bonifacij. Vrtnar (oborožen sè senenimi vilami) in póljski čuvaj.

Čuvaj. Tu je zverokradec.

Damoiseau. Imamo ga — zgrabite ga!

Placide. Kaj? Kako? (Hoče ubežati.)

Čuvaj (ga zgrabi). Z manoj idite, v imenu postave! (Mu vzeme puško.)

Placide (za-sé). Zdaj sem pa dobro naletel!

Damoiseau (zeló glasno). Vi se predrznete podreti moj plot, in brez naznanila vlomiti? Celó pod oknji mi streljati?

Bonifacij. Kako lahko bi se pripetila nesreča pri tem! No, da!

Damoiseau. Na policijo Vas bom dal odvesti.

Placide (za-sé). To tudi še.

Damoiseau (zeló glasno). Kako se zovete?

Placide. Jaz — Vi — jaz menim —

Bonifacij. Gospod Jázmenim — Rus kaj ne? Odgovorite vendar — čujete? Ste mar gluhi?

Placide (za-sé). Gluh? Aj! Ta človek me je spravil na krasno idejo.

Damoiseau. Kaj pravi?

Bonifacij. Dosedaj še nič!

Placide (za-sé). Poskusimo! (Glasnó.) Dovolite mi gospodje — (piše s prstom po drugi roki) prosim papirja —

Bonifacij (začuden). Papir? — Čemu?

Placide (zapazivši na mizi papir, piše).

Damoiseau. Kaj pa počenja?

Placide (vstane in da Bonifaciju papir). Tako! (Za-sé.) Ah! Kako bedasto! — Saj sem le gluh, a ne mutast —

Bonifacij (podaja papir Damoiseau). Čitajte.

Damoiseau. Kaj naj to pomeni? — Kako more človek tako slabo pisati? — (Čita.) „Oprostite me, — jaz sem popolnoma gluh“ — (Radostno.) Gluh! — Gluh je! — Ti, Bonifacelček! Gluh je!

Vsi. Gluh?

Placide. Učenec zavoda za gluhoneme! (Za-sé.) Vže zopet bedarija!

Damoiseau. Gledi, Bonifacelček, tacega sem si mislil svojega zeta. (Se smeje.)

Bonifacij (zavzet). Kaj?

Placide (za-sé). Smeje se, moje akcije gredo na kvišku.

Damoiseau (za-sé). Prav čeden človek! — (Glasnó.) Pustite naju sama, govoriti mi je s tem gospodom.

Vrtnar in čuvaj (odideta).

Sedmi prizor.

Damoiseau. Placide. Bonifacij.

Bonifacij (za-sé, na levo idóč). Gluhega zeta — saj si bom jetiko privpil — še tega bi se mi manjkalo.

Damoiseau (kaže na sofo). Blagovolite sestí. (Placide se ne gane — za-sé.) Ah, te sreče! Ne sliši! (Glasneje.) Sédite. — (Pantomimično.) Sestí!

Placide (za-sé.) Od kod naenkrat ta sprememba? — Vsaj ne zarad tega, da sem gluh?

Damoiseau (za-sé). Elegantna vnanjost! Duhovit obraz! (Kaže na sofo.)

Placide (isto tako). Za Vami, gospod, za Vami — après vous.

Damoiseau. Ah! Rus! — Ti! Ruski govori — prav izobražen Rus! (Oba sedeta.) Gospod, moja prijaznost se Vam bode gotovo prav čudna zdela, a Vaša bolest zbuja moje odkritosrčno zanimanje —

Placide (za-sé.) Na mojo čast. Ideja je bila nebeška.

Damoiseau (Bonifaciju, vstanši). Moj Bog! — Morebiti pa celo nij več prost! (Sedé, prav glasno.) Gospod, ali ste vže oženjeni? (Poslušá.)

Placide (za-sé). Kaj ga pač to briga!

Bonifacij (za-sé). Da bi le bil oče dvanajstih otrok! — (Glasnó.) Vi ste oženjeni, kaj ne da?

Placide (glasnó). Nijsem!

Bonifacij (za-sé). Za to se v peklu peci.

Damoiseau (vesel). Ne; tedaj ste še samec!

Placide. Kako pák!

Damoiseau. Ah! Polják? Ti Bonifacij, nij Rus, ampak Polják.

Placide (za-sé). Saj je starec sam gluh!

Damoiseau (vesel vstane). Samec! — Nebo mi je poslalo zeta! (Glasnó, zopet sedši.) Mi li hočete skazati čast, in privošiti srečo, da obedujete danes pri meni? Vas li smem pogostiti?

Placide (za-sé). Dobri mož je precharmanten? (Mu zavpije v ušesa.) Z veseljem!

Damoiseau. O ne samo sè zeljem! — Moja kuhinja je izvrstna! Bonifacij! Tri couverte na mizo.

Bonifacij (se prikloni). Da, ti stari možnar!

Damoiseau. Idi, prijatelj!

Bonifacij. Da, stari, gluhi krt.

Damoiseau. Da, da, le idi tudi na vrt in prinesi lepega sadja.

Bonifacij. Saj vže grem, ti kozel! Brez obljubljenih 1200 frankov, bi vže davno zapustil tebe in tvojo barako.

Damoiseau. Saj vem, da si mi zvesto vdan.
Bonifacij (godrnjaje odide).

Osmi prizor.

Damoiseau. Placide.

Placide. Ali trpite, da ta malopridnež — ?

Damoiseau. Oh! Prav vdan mi je, pravi vzór služabniški.

Placide. To opazujem. (Za-sé.) Ta je zares gluh.

Damoiseau (vstane, zapre okno, vzame odtod svojo puško, zapre vrata, postavi puško v kot, in sede zopet k Placidu, ki vse z bojzljivo nemirnostjo opazuje). Tako, sedaj pa kramljajva (zavpije) prijazno.

Placide (za-sé). Lepa prijaznost v takovem tonu.

Damoiseau. Gospod, jaz ljubim urnost pri svojih opravkih — nijsem Vas povabil na obed, da bi jedli pri meni —

Placide (za-sé). Čemu pa?

Damoiseau. Da ste oženjeni, tirati bi Vas dal na policijo — a ker ste samec — jaz sem oče — oče edine hčere — ne vem sicer — ali ji bodete dopadli —

Placide (za-sé). Bog me varuj. (Vzame svoj klobuk.)

Damoiseau. A meni dopadete, in tedaj Vam jo ponudim za ženó —

Placide (za-sé, osupnen vstane, in gre na levo). Gotovo ima grbo, kakor kamela.

Damoiseau (tudi vstane). Dote ima 10.000 frankov!

Placide (za-sé). Potem ima dve grbi, kakor dromedar. (Pozdravlja ga.) Gospod! (Hoče oditi.)

Damoiseau (ga zadržuje). Imel sem fikso idejo! — Da ste lepi kot Apolo, bogati kot Knez, vendar bi ne dobili moje hčere za ženo, — a čujte, kako jaz kalkuriram.

Placide (za-sé). Tudi to še!

Damoiseau. Morda niste še opazili, da sem gluh?

Placide. To je pa dobro povedal.

Damoiseau. Gluh sem.

Placide. Resnično? — Ah! Kaj pravite! Resnično?

Damoiseau. Da, res! Živim sam — tukaj — s svojo hčerjo — z nikomur ne občuje — nego z menoj —

Placide. Kraljevska zabava!

Damoiseau. Sedaj čujte, kako kalkuliram. Mislite si med manoj in njo zeta, koji nij od neba

s gluhostjo vdarjen, — govoril bi sè svojo so-
progo, kakor govore navadni ljudje sploh — kaj
bi bil nasledek tega? — Jaz bi sedel, kakor
uboga sirotica, in vedno vpraševal: kaj pravita?
In tako bi morali postati eden družemu nestrp-
ljivi. — Z gluhim zetom pa je stvar vsa dru-
gačna — oba bi morala med soboj glasno govoriti,
jaz ju slišim, jima morem odgovarjati, in dru-
žinska harmonija ostane ohranjena.

Placide (za-sé). Famozen egoist, ta papá!
Bonifacij (nastopi z lističem).

Damoiseau. Tedaj — poprimite se —
dobili boste lepo, ljubeznjivo ženico.

Bonifacij (besen). Saj pravim! — Zdaj
mi je vrag dva gluha obesil na vrat! —

Placide (za-sé). Lepa? — Tedaj nij grbasta?

Damoiseau. Velja. — A predno Vas pred-
stavim svojej hčeri, bi vendar malo uravnali svojo
toileto. Saj ji morate dopasti, se ve da — jaz
hočem tako. — (Kaže na prva vrata na levej.)

Placide (za-sé). To je vse prav lepo —
ali saj nijsem gluha — kako bode to izšlo?

Damoiseau (ga tira proti vratom). Idite ven-
dar! — Našli bodete notri krtače, zavratnice
(zeló glasno) in pa britev! Gledite, da se ne vrežete.

Placide (odide omamljen v sobo na levi).

Deveti prizor.

Damoiseau. Bonifacij.

Damoiseau (razvnet). Našel sem ga! Našel!
Moje sanje spremenile so se v resnico. (Bonifaciju.)
Ah! Ti si? — Pogrni mizo — pa za 3 osebe
— za mene, moje hčer in njenega bodočega —
sva vže na čistem. (Vesel.) Sprejel je roko moje
Eglantine, in se zdaj malo lišpa. — Kaj si pri-
nesel? — Listič?

Bonifacij (mu da listič). Nek gospod, hoče
s teboj, ti rinoceros, govoriti.

Damoiseau (pogleda na listič). O Bog! —

Bonifacij (prestrašen). Kaj pa je?

Damoiseau (razvnet). Prišel bo!

Bonifacij. Kdo?

Damoiseau. Je vže tukaj — v mojej
sobi — hitim — ah! Bonifacij, danes je res prav
dan sreče. (Naglo odide skozi 2. vrata na levi.)

Deseti prizor.

Bonifacij. Eglantina.

Eglantina (živahno nastopi in vidi odhajajo-
čega očeta). Bonifacij, kaj pa ima papá?

Bonifacij. Kaj ima? — Toliko zaželjenega svojega zeta, o katerem je vedno sanjaril.

Eglantina. Tako? Kje je ta gospod?

Bonifacij. Tu, v tej-le sobi.

Eglantina (zmedena). Ali si ga videl? Kakšen je? Mlad? Lep?

Bonifacij. Ali poznate Abrahamovo žrtvovanje?

Eglantina. Kako pa! A čemu vprašaš to?

Bonifacij. Dobro tedaj, Abraham svojemu sinu, predno ga je hotel zaklati, nij naložil tolike pokore, kakor čaka Vas.

Eglantina. Kako to?

Bonifacij. Kaj ne da, Vaš oče je tako gluha, da ne more bolj biti? Nu, ta gospod je še gluhejši; v primeri z njim, Vaš oče sliši travo rasti.

Eglantina. O moj Bog!

Bonifacij. Tacega si je mislil svojega zeta, ta je bil prihranjen za Vas, da Vam olepšava bodočnost.

Eglantina. Tega nečem! — Tako dolgo čakati, da bi poslednjič — oh, ne! Tisočkrat ne!

Bonifacij. Tako je prav! Bodite mož! — Zabranite svoje dovoljenje, nu da! Zapodite ga proč, tega gospoda, ki pri nas poravnjuje svojo zavrtnico, kot da je doma!

Eglantina. Ah, Bonifacij! Videl boš, da imam značaj, nikdo me ne bode upognil — nikdar bi se ne bila omožila brez dovoljenja svojega očeta, a tudi nikdar ne brez svojega.

Bonifacij. Bravo! — Temu vsiljencu še nij treba pri nas kositi, še dopoldne ga odpravite. (Gre proti levim vratom.) Koj ga bodem poklical, tega — tega gospoda Jázmenima. Jázmenim! Čujte! Gospod Jázmenim.

Enajsti prizor.

Placide (iz sobe). Prejšnja.

Placide (zagledavši Eglantino). Mogočni bog!
— Ona je!

Eglantina (Placidu). Kako, gospod; Vi tukaj!

Bonifacij (za-sé, začuden). Poznata se?

Eglantina. Moj plesalec!

Bonifacij (za-sé). Ah tako! Gledi tu jo, imaš!

Eglantina (Bonifaciju). Ta gospod nij gluh, kaj pa si mi čenčal?

Bonifacij. Da nij gluh? To bodete takoj slišali!

Placide (za-sé). Moj Bog, pred slugo jej vendar ne morem razodeti.

Bonifacij (Placidu z navadnim glasom). Gospodu ste pač povšeč, a gospodična Vam kaže duri.

Placide (za-sé). Kaj moram slišati?

Eglantina (živo in očitaje). Bonifacij!

Bonifacij. Gluh, kot kamen! (Placidu.) Poberite svoja kopita, in gledite, da se spravite spod nog.

Placide (za-sé). Z veseljem bi te pretepel — a čakaj mi, potepuh! — (Glasno.) Predobri ste, da moje prizadevanje tako prijazno sprejemate.

Bonifacij (se smeje). Ali slišite?

Eglantina. Čudno! — Takrat je prav izvrstno slišal.

Placide. Od tistega dne, ko mi je bila sreča, Vas prvokrat videti, zadela me je velika nesreča — padel sem s konja na glavo, in od tistih malú sem gluh.

Eglantina. Ubogi mož!

Placide. Vsakdanji govor mi je sicer nerazumljiv, a Vas, gospodična, koje podoba tako globoko biva v mojem sreci, koje obraz mi je vedno pred očmi — Vas bi razumel, kajti moje oči bi vsako Vaših besedij telegrafirale v moje

srce, in tam — oh! tam Vas slišim — oh! —
govorite — govorite — ubogi gluhec Vas bo
slišal.

Eglantina (ginjena). Resnično?

Placide. Prašali ste: Resnično?

Eglantina. Da.

Placide. Videl sem na gibanji Vaših ustnic.

Bonifacij. Kako? Ta poslušá z očmi?

Placide (za-sé). Ko bi le ta človek odšel!

Bonifacij. Ne zanašajte se, to je bil le
slučaj.

Eglantina. Utegneš prav imeti. (Za-sé.)
Kako škoda! Ah! — A gluhega moža — o ne!
Nikdar! (Živahno odide na desno.)

Placide (gre za njo do vrat). Odhaja!

Bonifacij (smejé). In nikdar več ne pride!
Ti gluhi tumpec.

Dvanajsti prizor.

Bonifacij. Placide.

Placide (ga vdari s palico). Ti malopridnež!
Kaj sem? Gluh tumpec? (Ga podi okoli mize, in ga
vdari, kadar ga doseže.)

Bonifacij (prestrašen). Za božjo voljo, saj
sliši! Au! Ne tako udrihati. (Sede spehan na sofo.)

Placide (ga prisili, da vstane). Da, slišim, za njo in za tebe — tvoj gospodar pa mora misliti, da sem gluh — le eno besedo mu črhni, in izvedel bo, kako se obnašaš proti njemu — slišal sem tvoje lepe izraze.

Bonifacij. Za Božjo voljo — nikar me ne izdajte, usmilita se mojih sivih las, pomislite na mojo dedšino 1200 frankov!

Placide. Dobro! Ali — molčanje za molčanje!

Bonifacij. Seveda — odkar vem, da slišite, ste mi tudi jako všeč, in z veseljem Vas sprejemem za zeta.

Placide. Jako prijazno.

Damoiseau (od zvonaj). Bonifacij, Bonifacij!

Bonifacij. Milostivi gospod! — Varujte se, nezaupljiv je, kakor orangoutang, če se izdaste, je vse zgubljeno.

Placide. Bodi brez skrbi! Pazil bodem! Za Eglantine roko sem iz jekla, iz marmelna — če bi s kanonom streljal, bi ne slišal.

Damoiseau (zvonaj). Bonifacij! Bonifacij!

Bonifacij. K obedu hoče — jaz hitim v kuhinjo, Vi pa na vrt — ko bodem z opoldanskim zvonom zvonil, ne smete niti slišati, niti gori priti.

Placide. Dobro! A strašansko sem lačen!

Bonifacij (ga sili vun). Vas bodem vže prišel iskat.

(Oba odideta, Damoiseau nastopi iz 2. vrat na levi, vesel.)

Trinajsti prizor.

Damoiseau. Pozneje Eglantina.

Damoiseau (entuzijastično). Oh, čudež! Veliki mož! Edini elektro-akustični galvanizem! Slišim! Zopet slišim!

Eglantina (iz desne nastopi). Ah, papa! —

Damoiseau (srečen). Eglantina, moje dete, ravno prav si prišla! Najprve mi voši srečo, potem me objami, in jaz te bodem prav veselo iznenadil.

Eglantina (žalostno). Vse mi je vže znano.

Damoiseau. Ah, ti veš, da zopet slišim?

Eglantina. Kako? Ti slišiš?

Damoiseau. Da! Misli si — pred četrte ure ozdravil me je oni sloveči charlatan — prišel je, videl in zmagal. Ena zaušnica iz njegove mašine, in ušesna mrenica je bila očistena, trompeta osnažena.

Eglantina (veselja kipeča). Ah! Te sreče!

Damoiseau (si ušesa mašeč). Da, veselì se, — veselì se — le ne tako glasno — prej sem

slišal premalo — zdaj preveč — uho mi je postalo tako občutljivo.

Eglantina (za-sé). Ah! Saj potem tudi njega lahko ozdravi! (Glasnó.) Dragi moj papá, presrečna sem!

Damoiseau. Ne tako glasno, bolj tiho moraš govoriti.

Eglantina (tiheje). Ne zameri — navada — videla sem ga.

Damoiseau. Koga? (Vesel.) Vsako besedico razumem.

Eglantina. Mojega bodočega — skoraj sem hotela obupati, in sem v svoji sobici pretakalà grenke solzé.

Damoiseau. Potolaži se!

Eglantina. Zdaj sem potolažena! — Ah! Tako dobrosrčen je videti — poznavala se vže dolgo.

Damoiseau. Prekličem svojo besedo.

Eglantina. Kako to? — Saj si mu vendar sam ponudil mojo roko?

Damoiseau. Dokler sem bil gluha, da — ali zdaj — svojo hčer gluha dati? Nikdar!

Eglantina. Ali očka, ti si ozdravljen, tudi on se lahko ozdravi.

Damoiseau. Ta vže ne — je preveč gluha.

Eglantina. Vsaj poskusi se lahko.

Damoiseau. To ne gre — moj novi medicinični bog je vže odpotoval.

Eglantina. Saj ga lahko poišče.

Damoiseau. Pustiva to — povabil sem ga na kosilo — naj ostane tu, sicer bode mislil, da sem kak skopuh — a obedoval bode z menoj samim. — Ko ga bom napasel, pa kar proč ž njim. —

Eglantina (malodušna). Vže zopet je splavala snubitev po vodi — ravno pet in trideseta.

Damoiseau. Dobila bodeš družega — dobil sem danes pismo, v kojem mi priporoča nek prijatelj charmantnega mladega moža.

Eglantina. Ne maram zanj!

Damoiseau. Pomisli vendar, dete — izvrstna snubitev bi bila to!

Eglantina. Nečem ga! (Tepta z nogo ob tla.)

Damoiseau. Poslušaj vendar!

Eglantina. Ne, ne, pa ne! Samica ostanim, postati hočem stara devica — ali pa vzeti moža po svojej volji. (Odide zadaj.)

Štirinajsti prizor.

Damoiseau (sam). Vže preveč slišim. Da, da, preveč! Te ne morem zatajiti, pravcata

podoba njene matere! Nesramnež ji je zmedel glavo, in zato obeduje pri meni! Človek, katerega prav nič ne poznam, ki mi kakor zločinec vlomi v hišo, in vse narobe prevrne — no čakaj! Še sam bodeš rad šel od mize — če ne pošljem te po odgonu na policijo. (Strašansko zvonjenje.) Kaj pa je to? Ali gori? Ogenj! (Odpré okno.) Ah, opoldanski zvon je! (Kliče.) Dovolj! Nehaj vže! (Gleda na vrt.) Tam sedi ta nesrečni človek in bere — še kvišku ne pogleda pri tem peklen-skem hrupu! Ah! Bonifacij gre ponj! — Dobri Bonifacij! Kako se bode veselil mojega ozdrav-ljenja! Sam se vže veselim njegovega iznenadjenja. (Kliče.) Bonifacij! — Ta je še služabnik iz stare šole! — (Kliče.) Bonifacij! Edin svoje vrste.

Petnajsti prizor.

Bonifacij. Damoiseau.

Bonifacij (nastopi s prtom, mizno pripravo in juho).

Damoiseau (mu nasproti gredóč). Ah, ljubi Bonifacij!

Bonifacij (nevoljno). Kuš! (Postavi vse na mizo.)

Damoiseau (osupnen). Kako? (Se okrog in okrog ozira.) Komu pa pravi: Kuš!

Bonifacij (pregrinja mizo in postavi juho nanjo). Tu je juha — stari požeruh!

Damoiseau (za-sé). Saj sva sama — sem li jaz stari požeruh?

Bonifacij. Brez tvojih 1200 frankov bi te bil vže davno poslal v normišnico, ti stari tičji strah. (Odide.)

Šestnajsti prizor.

Damoiseau. Placide.

Damoiseau (za-sé). Tako govoriš z menoj? No, le čak! Pokazal ti bom, kje je zidar pustil luknjo. (Zagledavši Placida, vstopivšega.) In tebi tudi — ti — ti —

Placide. Hvala bogu, da bom dobil kaj jesti!

Damoiseau (za-sé). Obnašajmo se, kakor olikani ljudje. (Glasno s prijaznim obrazom.) Neizmerno obžalujem, da sem te povabil — Bog daj, da so jedi prav nesramno slabe.

Placide (za-sé). Kaj moram čuti?

Damoiseau. Pri meni se ne bodeš odebelil!

Placide (za-sé). Ali je prismojen?

Damoiseau (prijazno). Izvolite sestí — vsedi se. (Placide hoče sestí, on ga zadržuje.) Ne semkaj, ta stol je predober za tebe, tega obdržim za-sé. (Vzame drug stol.)

Placide (za-sé). Ah, razumem! Dvomi, sem li res gluh, in me hoče skušati.

Damoiseau (prinese stol). Tukaj sedi, ena noga je razbita, morebiti padeš, in si zlomiš vrat.

Placide (za-sé). Delajmo prijazen obraz k vsemu temu. — (Prijazno.) Ti si neotesan hlod!

Damoiseau (za-sé). Kaj sem?

Placide (kakor prej). Tacega tasta bi mi manjkalo — koj po ženitvi bi te pognal.

Damoiseau (isto tako). Jaz tvoj tast? — Preje dam svojega otroka kacemu dimnikarju! (Prijazno.) Le sedi — izvrstno bodeš postrežen, ti mladi teliček.

O b a (sédeta; ves prizor sta besna, pa se morata brzdati).

Placide (prav glasno). Ne bodemo li tako srečni, z gospico hčerjo obedovati?

Damoiseau (za-sé). In če vpiješ kakor žganjar, vendar ti bom vse narobe odgovarjal. (Placidu, mu strežéč.) Juha je mizerabel — in mrzla tudi — zato ti jo dam prav veliko.

Placide. Prosim, prosim! — Ne preveč!

Damoiseau. Oh! To prismojeno pomije moraš popolnoma izpiti.

Placide. Ti stari mulec! Boga zahvali, da si oče svoje hčere!

Damoiseau (za-sé). Mulec? Krožnik bi mu vrgel v glavo! (Kliče.) Bonifacij!

Sedemnajsti prizor.

Bonifacij (sè skledo). Prejšnja.

Damoiseau. Nesi juho vunkaj — gospod še nij gotov — a to nič ne de — kaj pa si prinesel?

Bonifacij (skledo na mizo postavši). Jerebice z ohrovtom.

Damoiseau. Za ohrovt ne maram, tega naj je on, jerebice obdržim za-sé.

Placide (vstane). Dovolite! —

Damoiseau (isto tako). Si vže sit, tem bolje! Tem preje mi prideš izpod nog! — Bonifacij! — Smodke! Eno Londres za me, eno kratko za dva sous za Rusa — še ta je predobra zanj.

Placide (se zmagujoč). Ali?

Bonifacij (Placidu). Ne črhnite, skuša Vas.

Damoiseau (za-sé). Kako — da ga skušam? —

Bonifacij. Jaz mu pravim še vse drugačne stvari, le poslušajte! (Mu drži skrinjico s smodkami, koje vzame iz mize.) Tu vzemi — stara godrnulja — stari Kinezar — stari jazbec.

Damoiseau (zgrabi palico, in ga vdari). Kdo je tvoj jazbec?

Bonifacij (osupnen). On tudi? — (Placidu.) Prav kakor Vi poprej — Au! Nikar tako ne udrihajte!

Damoiseau. Še vse drugačne stvari mi praviš? Sem li stara godrnulja? — Star Kinezar? — Ti se drzneš reči, da bi me brez obljubljenih 1200 frankov poslal v nornišnico?!

Bonifacij (kakor od strele prizadet). On nij gluh! — Sliši!

Osemnajsti prizor.

Eglantina. Prejšnji.

Eglantina (zadaj nastopivša). Kaj pa se godi tukaj?

Placide (osupnen Damoiseau). Kako? Vi ste slišali?

Damoiseau. Popolnoma — ako hočete Vam ponavljam Vaše besede in ljubeznjivosti od prej-le.

Placide (Eglantini). Vaš gospod oče sliši?

Eglantina. Da, da, četrť ure je tega — po čudovitem ozdravljenji.

Bonifacij (Damoiseau). In tega meni niste naznanili?

Damoiseau. Neutegoma proč iz moje hiše!

Placide (tiho Bonifaciju). Jaz te vzamem k sebi.

Damoiseau (prav glasno Placidu). In Vi gospod greste tudi lahko!

Eglantina. Oče — jaz ga ljubim!

Placide. Kako? Vi me ljubite?

Eglantina (zavpije). Vi slišite? (Zmedena povesi oči na tla.)

Damoiseau. Kaj slišim? Slišiš li? On sliši! — Mi slišimo! Tedaj niste več gluhi!

Placide. Še nikdar bil nijsem, igral sem to nalogo iz početka, da bi vtolažil Vašo jezo — pozneje, da bi postal Vaš zet.

Damoiseau. Po Vaših surovostih? Nikdar!

Placide. Ste li morda Vi govorili olikano? Kdo pa je začel? Vi — vendar prosim prvi odpuščenja.

Damoiseau (obotavlja). Ali prekličete starega mulca?

Placide. Prekličem.

Damoiseau. Tedaj — oba nijsva bila gluha — traktirala sva drug družega z uljudnostimi —

Placide. Tudi s prismojeno in okajeno juho, in z ohrovtom.

Damoiseau (se smeje). Odpuščava si to šalo.

Vsi (se smejejo).

Eglantina. In? —

Damoiseau. Vzemita se v Božjem imenu! (Oba se objameta; Bonifaciju, ki se meša v smijočo se gručo.) Zdaj poberi svoje stvari, in gledi, da prideš spod nog!

Bonifacij (tiho Placidu). Ali mojih 1200 frankov?

Placide (tiho). Dobil bodeš na dan moje poroke!

S k u p i n a.

(Zagrinjalo pade.)

